

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
per TAIS

2022-04-   Nr. 2R-   (3.2.Mr)
į 2022-04-15   Nr. 22-5876

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija), pagal kompetenciją išnagrinėjusi pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-1279(2), Lietuvos Respublikos politinių organizacijų įstatymo projekto Nr. XIVP-1280 ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 12, 85, 86, 88, 89, 92, 93, 544 ir 545 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1281“ projektą (toliau – Vyriausybės nutarimas), iš esmės jam pritaria, tačiau papildomai atkreipia dėmesį į šiuos Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIVP-1279(2) (toliau – Rinkimų kodeksas) ir Lietuvos Respublikos politinių organizacijų įstatymo projekto Nr. XIVP-1280 (toliau – POĮ) tikslintinus aspektus:

1. Rinkimų kodekso 24 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „[r]inkimų komisija apie savo veiklą ir priimamus sprendimus informuoja visuomenę. Rinkimų komisijos sprendimai skelbiami viešai“. Atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo¹, Europos Sąjungos Žmogaus Teisių Teismo ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo² praktiką, siūlytina papildomai svarstyti, ar rinkimų komisijos sprendimai visais atvejais turi būti viešinami pilna apimtimi (pavyzdžiui, ar būtina viešinti pareiškėjo (kai jis nėra kandidatas ar rinkimus laimėjęs asmuo) asmens duomenis, kai rinkimų komisijos sprendimas priimtas dėl jo skundo ar pan.), ir, jei tikslinga, tikslinti Rinkimų kodekso 24 straipsnio 1 dalį aptariamu aspektu.

2. Rinkimų kodekso 32 straipsnio 1 dalies 11 punktą iš dalies dubliuoja šio straipsnio 1 dalies 22 punktą. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tikslinti Rinkimų kodekso 32 straipsnio 1 dalies 11 punktą, atsisakant žodžių „skelbia kandidatus, kandidatų sąrašus, jų numerius, pareiškinius dokumentus“.

3. Rinkimų kodekso 32 straipsnio 4 dalies 3 punkte nustatyta, kad „[i]gyvendindama [Rinkimų] kodekso 31 straipsnio 4 punkte numatytą uždavinį, [VRK] <...> apie nustatytą rinkėjų ir rinkimų teisę turinčių asmenų papirkimo faktą paskelbia savo interneto svetainėje [Rinkimų] kodekso 102 straipsnio 3 dalies nustatyta tvarka“.

Pirma, Rinkimų kodekso 102 straipsnio 3 dalis nenustato nustatyto rinkėjų ir rinkimų teisę turinčių asmenų papirkimo fakto paskelbimo tvarkos – tokia tvarka nustatoma Rinkimų kodekso 102 straipsnio 4 dalyje, todėl siūlytina tikslinti Rinkimų kodekso 32 straipsnio 4 dalies 3 punkte pateiktą nuorodą į Rinkimų kodekso 102 straipsnį.

Antra, iš Rinkimų kodekso 102 straipsnio 4 dalies nėra aišku, kokia konkrečiai informacija apie rinkėjų ir rinkimų teisę turinčių asmenų papirkimo faktą bus skelbiama (pavyzdžiui, tik informacija, kad buvo nustatyta papirkimo faktas, ar taip pat ir detalesnė informacija apie nustatytą pažeidimą, pavyzdžiui, pažeidimo padarymo data ir aplinkybės). Siekiant teisinio aiškumo ir tikslumo, siūlytina svarstyti dėl Rinkimų kodekso 102 straipsnio 4 dalies tikslinimo aptariamu aspektu, t. y. nurodyti, jei taikoma, kokie duomenys apie papirkimo faktą bus skelbiami.

¹ Pavyzdžiui, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas sujungtose bylose Nr. C-92/09 ir C-93/09.

² Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. kovo 14 d., 2004 m. gruodžio 29 d., 2005 m. liepos 8 d., 2009 m. gruodžio 11 d., 2011 m. liepos 7 d., 2014 m. balandžio 14 d. nutarimai.

4. Siūlytina pakartotinai įvertinti, ar Rinkimų kodekso 33 straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktai nedubliuoja Rinkimų kodekso 33 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktų.

5. Rinkimų kodekso 36 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad „[VRK] pirmininkas ar narys, ketinantis būti kandidatu arba kitos rinkimų ar referendumo komisijos pirmininku ar nariu, Lietuvos Respublikos piliečių iniciatyvinės grupės referendumui surengti nariu, rinkimų ar referendumo stebėtoju, atstovu rinkimams ar referendumui, *prieš duodami reikiamą sutikimą* ar pradėdami rinkti piliečių parašus, privalo ne vėliau kaip prieš 30 dienų įteikti Seimui rašytinį atsistatydinimo iš [VRK] pirmininko ar nario pareigų pareiškimą“. Siekiant teisinio aiškumo ir tikslumo, siūlytina tikslinti Rinkimų kodekso 36 straipsnio 4 dalį, nustatant, kokią konkrečiai sutikimą turi pateikti VRK pirmininkas ar narys šio straipsnio kontekste (pavyzdžiui, „<...> prieš duodami sutikimą būti kandidatu ar eiti šioje dalyje nurodytas pareigas <...>“).

6. Vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas) 6 straipsnio 3 dalimi, siūlytina tikslinti Rinkimų kodekso 43 straipsnio 5 dalį, nustatant, kokių tikslu ir kokią laikotarpį³ turi būti skelbiami VRK posėdžių vaizdo ir garso įrašai. Aptariamam kontekste tikslintinas Rinkimų kodekso 68 straipsnis (šio straipsnio 8 dalyje nurodytų asmens duomenų skelbimo kontekste) ir 85 straipsnis (dėl asmens duomenų skelbimo tikslo).

7. Vadovaujantis Reglamentas 5 straipsnio 1 dalies c punktu, siūlytina papildomai svarstyti dėl asmenų, turinčių teisę rinkti (toliau – rinkėjai), ir kandidatų gimimo datos tvarkymo būtinumo (Rinkimų kodekso 54 straipsnio 1 dalies 3 punktas ir 76 straipsnio 1 dalies 3 punktas), įvertinant tai, kad rinkėjų sąrašuose tvarkomas ir rinkėjų asmens kodas (Rinkimų kodekso 54 straipsnio 1 dalies 2 punktas ir 76 straipsnio 1 dalies 2 punktas).

8. Rinkimų kodekso 54 straipsnio 2 dalies 8 punktas iš dalies dubliuoja šio straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktus, todėl siūlytina tikslinti 54 straipsnį, suderinant minėtas nuostatas tarpusavyje.

9. Siekiant teisinio tikslumo ir aiškumo, siūlytina tikslinti Rinkimų kodekso 63 straipsnio 1 dalies paskutinį sakinį ir išdėstyti jį taip: „Šių asmens duomenų rinkimų komisijos negali atskleisti neįgaliesiems jų tvarkyti asmenims ir juos naudoja tik namuose balsuojančių rinkėjų sąrašų sudarymo ir tikslinimo tikslais“.

10. Vyriausybės nutarimo 1.30 papunktyje pateikiama pastaba dėl Rinkimų kodekso 76 straipsnio 1 dalies 8 punkte siekiamo įtvirtinti kandidato sutikimo, nurodant, kad šiame Rinkimų kodekso straipsnyje nurodytas sutikimas galimai neatitiktų jam keliamų reikalavimų. Inspekcija sutinka su šiais argumentais⁴. Pastebėtina ir tai, kad Vyriausybės nutarimo 1.30 papunktyje taip pat paaiškinta, kad sutikime nurodyti asmens duomenys gali būti tvarkomi Reglamentas 6 straipsnio 1 dalies e punkto pagrindu. Manytina, kad aptariamam atveju galėtų būti taikomas ir Reglamentas 6 straipsnio 1 dalies c punktas (duomenų valdytojui taikytina teisinė prievolė), todėl, manytina, kad Vyriausybės nutarimo 1.30 papunktyje pakanka pateikti argumentus, paneigiančius duomenų subjekto sutikimo, kaip teisėto jo asmens duomenų tvarkymo sąlygos, taikymo galimybę, nenurodant, kokia konkrečiai kita teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlyga būtų taikytina. Rinkimų kodekso 76 straipsnio 1 dalis galėtų būti išdėstyta taip: „<...> taip pat atitinkamos formos ir turinio patvirtinimą, kad susipažino su jo asmens duomenų tvarkymu ir supranta, kad Vyriausioji rinkimų komisija turi pareigą gauti duomenis iš Lietuvos Respublikos, kitos valstybės (kitų valstybių) kompetentingų institucijų apie kandidatų į Seimo narius, Respublikos Prezidentus ir merus turimą ar turėtą kitos valstybės (kitų valstybių) pilietybę, jos atsisakymą ar netekimą“. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tikslinti Vyriausybės nutarimo 1.30 papunktį aptariamais aspektais.

11. Rinkimų kodekso 114 straipsnio 3 dalyje yra nustatyta, kokie aukotojo asmens duomenys įrašomi į rinkimų politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštį, kai paaukojama

³ Tuo atveju, jei asmens duomenis siekiama skelbti neterminuotai, tai taip pat turėtų būti nurodyta asmens duomenų skelbimo pareigą nustatančiame Rinkimų kodekso straipsnyje.

⁴ Taip pat žr. [Inspekcijos 2022-04-12 rašte Nr. 2R-1617 \(3.2. Mr\) „Dėl Lietuvos Respublikos rinkimų kodekso, Lietuvos Respublikos politinių organizacijų įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso projektu“](#) 11 punkte pateiktais argumentais šiuos aspektus.

maža auka. Šią nuostatą vertinant kartu su Rinkimų kodekso 114 straipsnio 1 ir 2 dalimis, manytina, kad siekiama nustatyti, kad šiame žiniaraštyje turi būti registruojamos ir aukos, nelaikytinos mažomis (išskyrus Rinkimų kodekso 114 straipsnio 4 ir 5 dalyje nurodytų aukų rūšių atvejais). Jei taip, siūlytina papildomai svarstyti dėl Rinkimų kodekso 114 straipsnio tikslinimo aptariamu aspektu.

12. Siekiant teisinio aiškumo ir tikslumo, siūlytina tikslinti Rinkimų kodekso 189 straipsnio 4 dalį, nurodant, kokį konkrečiai adresą (gyvenamosios vietos, nuolatinės gyvenamosios vietos, korespondencijos, kt.) skunde turi nurodyti skundą teikiantis asmuo.

13. POĮ 8 straipsnio 9 dalyje įtvirtinta politinės organizacijos pareiga teikti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai politinės organizacijos narių sąrašą, šio sąrašo teikimo tikslą (siekiant nustatyti, ar politinės organizacijos nariai atitinka POĮ 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus reikalavimus) ir turinį (politinės organizacijos nario vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas ir, POĮ nustatytu atveju, pilietybė). Įvertinus asmens duomenų teikimo tikslą ir POĮ 5 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus reikalavimus politinės organizacijos steigėjams ir nariams, matyti, kad asmens duomenų tvarkymo tikslas neapima politinės organizacijos nario gyvenamosios vietos adreso. Atsižvelgiant į tai, siūlytina tikslinti POĮ 8 straipsnio 9 dalį, papildant asmens duomenų teikimo tikslą ir (ar) POĮ 5 straipsnio 1 ir 2 dalis tokiu būdu, kuris atspindėtų šio asmens duomenų tvarkymo būtinumą.

14. Vadovaujantis Reglamento 6 straipsnio 3 dalimi bei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika, siūlytina tikslinti POĮ 24 straipsnio 2 dalies 5 punktą, nustatant asmens duomenų skelbimo tikslą.

Direktorius

Raimondas Andrijauskas